

ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
> ΜΟΥΣΕΙΟ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ

ΟΙ ΤΑΙΝΙΕΣ

Ο ΔΡΑΚΟΣ (Ν.ΚΟΥΝΔΟΥΡΟΣ)

Ένας τραπεζικός υπάλληλος ετοιμάζεται να περάσει μόνος τις γιορτές όταν, τρομοκρατημένος, συνειδητοποιεί ότι μοιάζει με έναν κακοποιό που οι εφημερίδες αποκαλούν «Ο Δράκος της Αθήνας». Λόγω της παρεξήγησης, η αστυνομία τον καταδιώκει και αυτός βρίσκει καταφύγιο σ' ένα λαϊκό καμπαρέ όπου υιοθετεί τον ρόλο του πραγματικού κακού και γίνεται αποδεκτός από τα μέλη μιας συμμορίας του υποκόσμου.

Εμβληματική ταινία του ελληνικού κινηματογράφου, και για πολλούς η καλύτερη του Νίκου Κούνδουρου. Απέσπασε Ειδική Μνεία στο Φεστιβάλ Βενετίας το 1956, συγκεντρώνοντας μυθικούς συντελεστές: από τον Ιάκωβο Καμπανέλλη μέχρι τον Μάνο Χατζιδάκι και τον Θανάση Βέγγο, και βέβαια τον Ντίνο Ηλιόπουλο σε έναν αξέχαστο κόντρα ρόλο.

Όπως σημειώνει η Μαρία Κομνηνού, «ο Κούνδουρος ανατρέπει τα στερεότυπα του φιλμ νουάρ βάζοντας στον πρωταγωνιστικό ρόλο αντί για ένα σκληρό άντρα ένα κακομοίρη με φανερή σεξουαλική απειρία, ενώ οι θεατές αντί για τις δυνάμεις του «νόμου» και της «τάξης», καλούνται να ταυτιστούν με τους παράνομους. Ο Κούνδουρος, στον **Δράκο**, επιλέγει τους χώρους δράσης που συγκροτούν το σημείο της «παρανομίας» στον αστικό χώρο, ώστε να συμπίπτουν με τους χώρους διαμόρφωσης του ρεμπέτικου. Είναι ενδεικτικό ότι η δράση εκτυλίσσεται στις φτωχογειτονίες του Πειραιά, κατ' εξοχήν τόπο συμβίωσης των φτωχών με τους παράνομους».

Ένα σχόλιο στη μετεμφυλιακή Ελλάδα.

ΠΙΚΡΟ ΨΩΜΙ (ΓΡ.ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ)

Λίγο μετά τον πόλεμο, ένας οικοδόμος ζει φτωχικά σε μια αυλή την οικογένειά του, τη γυναίκα του και τρεις γιους. Ο μεγάλος γιος έχει χάσει και τα δύο του χέρια από μια χειροβομβίδα στην Κατοχή, ο μεσαίος δεν βρίσκει δουλειά και ο μικρός είναι αριστούχος μαθητής. Όταν ο πατέρας σκοτώνεται στην οικοδομή, ο μεσαίος γιος αναγκάζεται να δουλέψει στην οικοδομή για να επιβιώσουν, αλλά ο μεγάλος γιος νιώθει ότι αποτελεί βάρος και η μάνα αρρωσταίνει. Ο μικρός γιος θα μπορέσει να συνεχίσει το σχολείο;

Το **Πικρό ψωμί** θεωρείται σταθμός στον ελληνικό κινηματογράφο, ως η πρώτη ελληνική νεορεαλιστική ταινία για την σκληρή ελληνική πραγματικότητα που ασκεί κριτική στην εξουσία (αν και ο ίδιος ο Γρηγόρης

Γρηγορίου ισχυρίζεται ότι επηρεάστηκε περισσότερο από το γαλλικό κινηματογράφο του μεσοπολέμου). Η ταινία αντιμετώπισε προβλήματα με τη λογοκρισία, η οποία, όταν το φιλμ ζητήθηκε από τη Σοβιετική Ένωση, απαίτησε να αλλάξει το σενάριο προκειμένου "να μην εκτεθεί η Ελλάδα στους κομμουνιστές". Τελικά οι Σοβιετικοί δεν την πρόβαλαν και οι πρόσθετες σκηνές αφαιρέθηκαν από τον σκηνοθέτη.

Ήταν η ταινία που καθιέρωσε την Ελένη Ζαφειρίου στον ρόλο της μάνας του ελληνικού σινεμά.

ΣΥΝΟΙΚΙΑ ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ (Α.ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗΣ)

Σε μια φτωχογειτονιά της Αθήνας, τον Ασύρματο, την παραγκούπολη στα Άνω Πετράλωνα, οι άνθρωποι προσπαθούν με κάθε τρόπο να ξεφύγουν απ' τη φτώχεια και την ανέχεια. Ο μικροκομπιναδόρος Ρίκος προσπαθεί να πιάσει την καλή, την ίδια στιγμή που η αγαπημένη του φλερτάρει με πλούσιους, και ο αδερφός της προσπαθεί να συνεισφέρει στα οικονομικά της οικογένειας. Στην πορεία οι δυσκολίες θα τους φέρουν αντιμέτωπους με την ωμή πραγματικότητα.

Η θρυλική ταινία, σε σενάριο του σπουδαίου ποιητή Τάσου Λειβαδίτη και του Κώστα Κοτζιά πέρασε μεγάλες περιπέτειες με τη λογοκρισία. Αρχικά απαγορεύθηκε καθώς κατακρίθηκε για τις κομμουνιστικές ιδέες της, την εικόνα της εξαθλίωσης των Ελλήνων που προέβαλλε, αλλά και τη συμμετοχή των Μάνου Κατράκη και Μίκη Θεοδωράκη. Ύστερα από διαμαρτυρίες του Τύπου και ανθρώπων της τέχνης, η κυβέρνηση επέτρεψε την προβολή μιας λογοκριμένης εκδοχής της. Η πρεμιέρα της, τον Οκτώβριο του 1961, ήταν επεισοδιακή. Η προβολή της διεκόπη βίαια από αστυνομικούς και παρακρατικούς, που εισέβαλαν στην κινηματογραφική αίθουσα και κατέβασαν τον γενικό διακόπτη. Το φιλμ είχε κοστίσει μια μικρή περιουσία στον Αλέκο Αλεξανδράκη και προβλήθηκε πετσοκομμένο, με αποτέλεσμα, όπως έχει πει, να μην τον εκφράζει πλήρως.

ΠΡΟΣΩΠΟ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΟ (Ρ.ΜΑΝΘΟΥΛΗΣ)

Ένας φτωχός καθηγητής Αγγλικών κάνει φροντιστήριο στην κόρη μιας οικογένειας νεόπλουτων και φλερτάρει τόσο με την κόρη όσο και με τη μάνα της. Οι εσωτερικές συγκρούσεις του ήρωα, η μικροαστική πικρία, η συντριβή των ονείρων της νιότης και οι συμβιβασμοί στην υποκρισία του μεγαλοαστικού περιβάλλοντος αποδίδονται με μια οξεία αίσθηση του χιούμορ. Ο Ροβήρος Μανθούλης, καυτηριάζει την προδικτατορική πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα, σατιρίζει την ανερχόμενη τάξη των νεόπλουτων και στιγματίζει την πολεοδομική καταστροφή της Αθήνας την δεκαετία του 1960.

Η ταινία πρόλαβε να πάρει μέρος στο θρυλικό Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης του 1966. Εκεί ξεσήκωσε τη φοιτητική νεολαία, εντυπωσίασε τους ξένους κριτικούς και πήρε το Βραβείο Σκηνοθεσίας. Τον επόμενο χρόνο προβλήθηκε ως ταινία έναρξης στο Διεθνές Φεστιβάλ Νέου Κινηματογράφου στη γαλλική πόλη Υέρ την σημαδιακή 21η Απριλίου 1967. Ήταν ουσιαστικά η πρώτη αντιχουντική εκδήλωση που έγινε στο εξωτερικό. Την επόμενη εβδομάδα το Φεστιβάλ Κανών οργάνωσε μια ειδική προβολή, αδιαφορώντας για τις διαμαρτυρίες της χούντας. Η ταινία απαγορεύτηκε στην Ελλάδα, και το όνομα του Μανθούλη μπήκε στη μαύρη λίστα.

Το **Πρόσωπο με πρόσωπο** έχει αποκατασταθεί ψηφιακά από την Ταινιοθήκη της Ελλάδος.

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΤΗ (Ν.ΤΣΙΦΟΡΟΣ)

Η ανέγερση πολυκατοικιών στην Αθήνα έχει δημιουργήσει προβλήματα σ' εκείνους που έχουν παλιά σπίτια και νοικιάζουν δωμάτια. Η Θεώνη και η ανιψιά της Λουκία, βλέπουν ξενοίκιαστα τα δωμάτια του σπιτιού που κληρονόμησαν από τον άντρα της Θεώνης, και σκαρφίζονται ένα έξυπνο κόλπο για να τα νοικιάσουν. Γράφουν μερικές πλαστές διαθήκες του μακαρίτη, που αναφέρουν ότι ένας μεγάλος θησαυρός είναι κρυμμένος κάπου μέσα στο σπίτι. Βάζουν από ένα αντίγραφο σε μερικά βιβλία και τα πουλάνε στον βιβλιοπώλη της γειτονιάς. Οι αγοραστές των βιβλίων, που βρίσκουν τις δήθεν διαθήκες, νοικιάζουν τα άδεια δωμάτια, προσδοκώντας να βρουν τον θησαυρό.

Η τέταρτη ταινία της Finos Film με τους απολαυστικούς Βασίλη Αυλωνίτη και Γεωργία Βασιλειάδου, αποτελεί μια από τις τελευταίες του Νίκου Τσιφόρου στο Φίνο. Η Γεωργία Βασιλειάδου τραγουδάει για πρώτη φορά σε κινηματογραφική ταινία (η μεγάλη κωμικός άλλωστε ξεκίνησε την καριέρα της ως λυρική τραγουδίστρια) ενώ η φωτογραφία του μακαρίτη που ζωντανεύει στο φινάλε της ταινίας, χρησιμοποιήθηκε στα επόμενα χρόνια ως ντεκόρ σε πολλές ταινίες της Finos Film. Η ταινία έχει αποκατασταθεί ψηφιακά σε HD.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΙΑΙΟΣ (Τ.ΜΑΡΚΕΤΑΚΗ)

Αθήνα, μεσάνυχτα. Σε κάποιο απόμερο δρομάκι στη Μεταμόρφωση, μια όμορφη κοπέλα, η Ελένη Χαλκιά, μαχαιρώνεται θανάσιμα από έναν άγνωστο που αμέσως εξαφανίζεται τρέχοντας μέσα στο σκοτάδι. Ο νεαρός Ιωάννης Ζάχος, χωρίς ψυχική και σεξουαλική ισορροπία, φαντασιώνεται συχνά ότι σκοτώνει όμορφες γυναίκες, σε μια προσπάθεια να επιβεβαιώσει τον ελλειμματικό ανδρισμό του και το πάθος του για εξουσία. Όταν συλλαμβάνεται, ομολογεί τα εγκλήματά του, προς μεγάλη ανακούφιση της Αστυνομίας που έχει κατηγορηθεί από τον Τύπο για αναποτελεσματικότητα. Στη δίκη που ακολουθεί, ο δράστης αναπαριστά με αντιφάσεις ό,τι έχει ήδη διαβάσει από τον Τύπο και η προσπάθεια για αναζήτηση της αλήθειας μένει μετέωρη, αποκαλύπτοντας όμως ανάγλυφα τη σύγκρουση του ατόμου με την κοινωνία.

Ταινία-ορόσημο για το Νέο Ελληνικό Κινηματογράφο, που η Τώνια Μαρκετάκη (η οποία στη διάρκεια της δικτατορίας διέφυγε στο εξωτερικό) σκηνοθέτησε το 1973, αφού επέστρεψε από την Αλγερία. Η σκηνοθετρία εμπνεύστηκε την ιστορία από την αληθινή περίπτωση της δολοφονίας της Μαρίας Μπαβέα από το Δημήτρη Ζάγκα το 1963, αναδεικνύοντας τη γυναικοκτονία ως καθρέφτη της ελληνικής κοινωνίας, μεγεθύνοντας τις βαθιές ρίζες της πατριαρχίας και του μισογυνισμού στη χώρα μας και παραμένοντας τραγικά επίκαιρη.

ΟΙ ΑΠΕΝΑΝΤΙ (Γ.ΠΑΝΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ)

Ένας φοιτητής και μέλος μιας παρέας μηχανόβιων, ο Χάρης, ζει με τη χήρα μητέρα του σ' ένα αθηναϊκό διαμέρισμα. Μ' ένα τηλεσκόπιο παρακολουθεί μανιωδώς μια μεγαλύτερη γυναίκα, τη Στέλλα, που ζει με τον άνδρα της και την κόρη της σ' ένα παρόμοιο διαμέρισμα, στην απέναντι πλευρά του δρόμου. Μέρα τη μέρα, όλο και περισσότερο μπαίνει στη ζωή και στις καθημερινές συνήθειές της ώσπου την ερωτεύεται.

Ο Γιώργος Πανουσόπουλος μας παρασύρει σε μια Αθήνα όπου τα ανοιχτά παράθυρα πυροδοτούν φαντασιώσεις και τα τηλεσκόπια εκμηδενίζουν τις αποστάσεις μεταξύ των διαμερισμάτων, καταργώντας την κατ' επίφαση ιδιωτικότητα της πολυκατοικίας. Μας ταξιδεύει σε μια Αθήνα ετερόκλητων ήχων, πολύβουων δρόμων και λεωφόρων, στην Αθήνα του '80 με τα φλιπεράκια, τις κόντρες με μηχανές και τους καμικάζι. Και καταφέρνει να προσδώσει έναν ερωτισμό στο αστικό αθηναϊκό καλοκαίρι του καύσωνα μέσα στο ασφυκτικό,

μικροαστικό διαμέρισμα, και μια ποίηση ακόμα και στην πιο απλή και τετριμμένη σκηνή όπου μια γυναίκα μαζεύει τα πλυμένα ρούχα της στην ταράτσα.

Μία ηδονοβλεπτική ταινία για την Αθήνα το καλοκαίρι, που αγαπήθηκε πολύ (και) για την υπέροχη Μπέτυ Λιβανού αλλά και για την συνεργασία του Γιώργου Πανουσόπουλου με τον Άρη Ρέτσο, τον ηθοποιό - φαινόμενο που ήταν δική του κινηματογραφική ανακάλυψη.

ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ (Γ.ΣΤΑΜΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ)

Ο Δημήτρης περιφέρεται σαν ήρωας του Τρυφώ στην Αθήνα του εξήντα. Μνήμες από την κατοχή, επισκέψεις σε νυχτερινά μπαρ, σεξ με γυναίκες βγαλμένες από τα swinging 60s και η συντηρητική οικογένειά του, συνθέτουν το πορτραίτο ενός άντρα που μετεωρίζεται, όπως ακριβώς και η εποχή του (λίγο πριν τη δικτατορία) ανάμεσα σε έναν κούφιο εκμοντερνισμό και το μικροαστικό βόλεμα. «Κομμένο» από το φεστιβάλ Θεσσαλονίκης του '69 ένα από τα σημαντικότερα ντεμπούτα του Ελληνικού Κινηματογράφου.

Σύμφωνα με την Αγλαΐα Μητροπούλου, η **Ανοιχτή επιστολή** «είναι μια πολιτική ταινία, η ιστορία ενός νέου μικροαστού, γεννημένου στην Κατοχή, προετοιμασμένου από τις κοινωνικές συνθήκες να “βουλευτεί”, ο οποίος προσπαθεί να μην αντιδρά, να μη σκέφτεται, αναζητώντας μια κάποια διαφυγή σε διάφορους έρωτες ως τη μέρα που απελπισμένος βρίσκεται μπροστά σε μια νεαρή δασκάλα».

Επί δικτατορίας, μια λαθραία κόπια της ταινίας κερδίζει το βραβείο των κριτικών στο Φεστιβάλ του Λοκάρνο το 1968. Τον επόμενο χρόνο, κουτσουρεμένη κατά 15 λεπτά από το φόβο της λογοκρισίας, υποβάλλεται στο Φεστιβάλ της Θεσσαλονίκης, όπου η διορισμένη από τη χούντα προκριματική επιτροπή του Φεστιβάλ την απορρίπτει. Το 1969, η ταινία, προβάλλεται (λογοκριμένη πάντα) στην ΑΛΚΥΟΝΙΔΑ, και την επομένη, παρά το κλίμα φόβου που επικρατούσε, οι κριτικές στον τύπο ήταν ενθουσιώδεις.

ΝΑΙ ΜΕΝ, ΑΛΛΑ... (Π.ΤΑΣΙΟΣ)

Ένας νέος άντρας, παντρεμένος με μια επαρχιώτισσα που δεν αγαπάει, ζει μια μίζερη ζωή και ονειρεύεται συνεχώς αυτό που του έλειψε: μια όμορφη γυναίκα-σύντροφο και μια ολοκληρωμένη σχέση. Σχετίζεται τυχαία με μια κοπέλα και δίνει όλο τον εαυτό του, προκειμένου να την κρατήσει. Αυτή όμως απλώς «παίζει» μαζί του, κι εκείνος την σκοτώνει και ανεβαίνει σε μια ταράτσα για να αυτοκτονήσει. Ένας δημοσιογράφος (Αλέξης Δαμιανός) που τον πλησιάζει, προσπαθεί να διαλευκάνει τα αίτια που τον οδηγούν σ' αυτή την πράξη. Ψάχνοντας στο παρελθόν του άντρα, θα βρει ατελείωτη μοναξιά και απελπισία.

Βασισμένος σ' ένα αληθινό περιστατικό, ο Παύλος Τάσιος (**Παραγγελιά**) σκιαγραφεί το ψυχολογικό κι ερωτικό αδιέξοδο ενός ατόμου, που οδηγείται στο φόνο και την αυτοκτονία, παραδίδοντάς μας μια ταινία-ορόσημο για τις επιπτώσεις των γρήγορων και βίαιων αλλαγών της ελληνικής κοινωνίας πάνω στην ανθρώπινη συμπεριφορά και ψυχολογία.

Η ταινία προβλήθηκε στο 13ο Φεστιβάλ Ελληνικού Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης (1972), αποσπώντας τιμητική διάκριση και το βραβείο σεναρίου.

ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΡΙΔΟΣ (Ν.ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ)

Ένα κινηματογραφικό συνεργείο σε μια ακρογιαλιά γυρίζει ένα διαφημιστικό, όταν ξαφνικά ένας παράξενος τύπος με μια ομπρέλα (Κώστας Σφήκας) μπαίνει στο πλάνο και εξαφανίζεται μυστηριωδώς στη θάλασσα.

Τόσο το συνεργείο όσο και οι αρχές υποβαθμίζουν το περιστατικό. Μόνο ο μουσικός του συνεργείου θορυβείται και προσπαθεί να εξιχνιάσει την παράξενη αυτή εξαφάνιση.

Με σαφείς αναφορές στην κινηματογραφική αυτοαναφορικότητα και την απόρριψη της συμβατικής αφήγησης της γαλλικής Nouvelle Vague, ο Νίκος Παναγιωτόπουλος υφαίνει, με δεξιοτεχνική σκηνοθεσία και με πνευματώδες χιούμορ, μια παραβολή για την υπαγωγή της τέχνης του κινηματογράφου στον κόσμο του διαφημιστικού θεάματος.

Μια χιουμοριστική αναζήτηση των σχέσεων κινηματογράφου / πραγματικότητας και λογικού / παράλογου, η πρώτη ταινία του Ν.Παναγιωτόπουλου θεωρείται η πιο απρόσμενη δημιουργία του Νέου Ελληνικού Κινηματογράφου.

Αξίζει να σημειωθούν για την αρτιότητά τους η διεύθυνση φωτογραφίας του Νίκου Καβουκίδη, η σκηνογραφία του Διονύση Φωτόπουλου και η υποκριτική του Νικήτα Τσακίρογλου. Στην ταινία εμφανίζονται φευγαλέα (cameo) γνωστές φυσιογνωμίες της εποχής.

Ξένες ταινίες μεγάλου μήκους

ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΗ (ΦΡ.ΡΟΣΙ)

Ο Ροντ Στάνιερ πρωταγωνιστεί στο ρόλο ενός δολοπλόκου ναπολιτάνου κτηματομεσίτη και μέλους του δημοτικού συμβουλίου, που χρησιμοποιεί την πολιτική του δύναμη για προσωπικό κέρδος, ώστε να επωφεληθεί από μια μεγάλης έκτασης συμφωνία για ανάπλαση των προαστίων. Όμως η κατάρρευση ενός κατοικημένου κτιρίου, καθιστά τον ίδιο και τους πολιτικούς του υποστηρικτές υπόλογους σε σκάνδαλο, όταν τίθενται ερωτήματα για τη σχέση του με το ατύχημα.

Μεταπηδώντας απρόσκοπτα από τα συντρίμια του κτιρίου που καταρρέει στις κλεισμένων των θυρών συζητήσεις των πολιτικών, **Τα χέρια πάνω από την πόλη**, είναι ένα σκληρό έργο κοινωνικού ρεαλισμού από τον Φραντσέσκο Ρόσι, που κέρδισε το Χρυσό Λέοντα στο Φεστιβάλ Βενετίας του 1963, αποκαλύπτοντας τους εσωτερικούς μηχανισμούς της πολιτικής διαφθοράς με πάθος και οργή, στην Ιταλία του '60.

2 Ή 3 ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΠΟΥ ΞΕΡΩ ΓΙ' ΑΥΤΗΝ (Ζ.Λ.ΓΚΟΝΤΑΡ)

Το πορτραίτο μιας αστής παντρεμένης γυναίκας με δύο παιδιά, που για να εξασφαλίσει τα χρήματα για τις καταναλωτικές της προτιμήσεις, καταφεύγει στην πορνεία. Κινείται ανάμεσα σε σύζυγο, προαγωγό και πελάτες με απελπιστική αδιαφορία. Εμπνευσμένη από μια δημοσιογραφική έρευνα, η ταινία είναι συγχρόνως το πορτραίτο της πόλης του Παρισιού τη στιγμή που αλλάζει και αναδομείται.

Ο Γκοντάρ, που την ίδια χρονιά είχε γυρίσει την **Κινέζα** και το **Σαββατοκύριακο**, λειτουργεί ως αφηγητής στην ταινία, η οποία χωρίς να ακολουθεί ένα δομημένο σενάριο, μιλά για την σύγχρονη ζωή: τα χρήματα, τη μόδα, το σεξ, την αγάπη, την πόλη, τον πόλεμο. Μια απαισιόδοξη ματιά σε έναν καταναλωτικό κόσμο, όπου "τα νεκρά αντικείμενα είναι πάντα ζωντανά και οι ζωντανοί άνθρωποι νεκροί".

ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ (Χ.Λ.ΓΚΕΡΙΝ)

Σε μια λαϊκή γειτονιά της Βαρκελώνης, ξεκινούν οι εργασίες για την αποκατάσταση μιας πολυώροφης πολυκατοικίας. Η αρχιτεκτονική της πόλης αλλάζει, μαζί με τους κατοίκους της. Σκιαγραφώντας τους χαρακτήρες αυτής της γειτονιάς, ο Χοσέ Λουίς Γκερίν παρακολουθεί παράλληλα το πέρασμα του χρόνου.

Ο Γκερίν είναι ένας από τους κορυφαίους δημιουργούς του σύγχρονου ισπανικού κινηματογράφου, έχοντας γυρίσει ιδιαιτέρως ποικιλόμορφη φιλμογραφία, που περιλαμβάνει εκτενή έρευνα και νέους τρόπους προσέγγισης σε κάθε θέμα που επιλέγει. Η ταινία είναι ένα πορτραίτο της Βαρκελώνης, και η πρώτη του σκηνοθέτη για τη γενέτειρά του: ένα πορτραίτο των προσώπων και των ανθρώπων, των γειτονιών και του περιβάλλοντός τους. Είναι μια από τις ταινίες που μας κάνουν να αντιληφθούμε την μοναδική δύναμη του κινηματογράφου να απεικονίζει τον κόσμο, και μας θυμίζει ότι το κορυφαίο σινεμά δεν βάζει ταμπέλες: μια εξαιρετική ταινία παραμένει εξαιρετική όποιο είδος κι αν της προσάψουμε (ντοκιμαντέρ, μυθοπλασία ή κάτι ανάμεσα στις «γραμμές»).

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ ΑΝΤΡΑΣ ΣΤΟ ΣΑΝ ΦΡΑΝΣΙΣΚΟ (ΤΖ.ΤΑΛΜΠΟΤ)

Αναζητώντας κατοικία, ένας νεαρός άντρας προσπαθεί να ανακτήσει το βικτωριανό σπίτι που είχε χτίσει ο παππούς του στην καρδιά του Σαν Φρανσίσκο με τη βοήθεια του κολλητού του. Αλλά η πόλη φαίνεται να μεταβάλλεται συνεχώς, αφήνοντάς τον πίσω. Μια νοσταλγική οδύσσεια γεμάτη σκεϊτάδες, καταληψίες, σεναριογράφους και άλλους ντόπιους χαρακτήρες που σπρώχνονται στο περιθώριο, **Ο τελευταίος μαύρος άντρας στο Σαν Φρανσίσκο**, που πήρε το βραβείο σκηνοθεσίας στο Φεστιβάλ του Σάντανς το 2019, είναι μια οξυδερκής και συγκινητική ιστορία για τις γενέτειρες πόλεις και το πώς αυτές δημιουργούνται και κρατιούνται ζωντανές από τους ανθρώπους που τις αγαπούν. Φέροντας αυτοβιογραφικά στοιχεία στην αφήγησή της, είναι η πρώτη μεγάλου μήκους του σκηνοθέτη, Τζο Τάλμποτ.

Ντοκιμαντέρ μεγάλου μήκους

ΧΤΙΣΤΕΣ, ΝΟΙΚΟΚΥΡΕΣ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΘΗΝΑΣ (Τ.ΛΑΓΓΗΣ, Γ.ΓΑΪΤΑΝΙΔΗΣ)

Ποιοι είναι οι επαρχιώτες που ήρθαν στην Αθήνα με τις γυναίκες τους μετά τον Εμφύλιο και «τσιμέντωσαν» την πόλη; Ποιοι «γκρέμισαν» τα νεοκλασικά και γιατί γέμισαν το λεκανοπέδιο με πολυκατοικίες; Πώς έμαθαν και ανέπτυξαν την τέχνη τους, από πού προέρχονται, ποιες τεχνικές και γνώσεις είχαν μαζί τους; Πώς τροποποίησαν τα εργαλεία τους για να ικανοποιήσουν τις νέες ανάγκες που αναδύονταν; Πώς επικοινωνούσαν και διαπραγματεύονταν με τους μορφωμένους αρχιτέκτονες; Τι ζητούσαν οι γυναίκες τους; Με άλλα λόγια, ποια ήταν η ιστορία της συνάντησής τους με το «σχέδιο του μοντερνισμού»;

Όσο παραμένουν αόρατοι αυτοί και αυτές οι «συν-δημιουργοί», η ιστορία της σύγχρονης Αθήνας εξακολουθεί να είναι ελλιπής, αν όχι και βαθιά παραπλανητική. Το ντοκιμαντέρ είναι βασισμένο στο ομώνυμο βιβλίο της Ιωάννας Θεοχαροπούλου, το οποίο κυκλοφόρησε το 2022 σε νέα έκδοση από το ΙΔΡΥΜΑ ΩΝΑΣΗ. Η ταινία έκανε πρεμιέρα στο Επίσημο Διαγωνιστικό Τμήμα του Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Αθήνας «Νύχτες Πρεμιέρας» (2021).

ΚΟΝΤΡΑΜΠΑΝΤΟ – Αναζητώντας τη Μέλπω (Β.ΣΚΟΥΡΑ)

Ένα ντοκιμαντέρ για τη ζωή και την έκφραση της ποιήτριας και μυθιστοριογράφου Μέλπως Αξιώτη, μέσα από την ανάλυση του ψυχιάτρου Σπήλιου Αργυρόπουλου. Από τη Μύκονο, στο Παρίσι και το Βερολίνο. Μια ταξιδιώτισσα στις γειτονιές του κόσμου, η Μέλπω Αξιώτη υπήρξε μια γυναίκα που έζησε διάφορα πολιτικά γεγονότα, επώδυνες εμπειρίες, απώλειες, φυγές, εξορίες. Οι πόλεις και η ύπαιθρος διαστέλλονται και συστέλλονται -συνδέονται όχι μόνο με τις συνεχείς μετακινήσεις της, αλλά κυρίως με τους διαρκείς αποκλεισμούς και εγκλεισμούς της.

ΓΙΑ ΠΕΝΤΕ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΝΑ ΜΑΓΑΖΙ (Γ.ΣΚΟΠΕΤΕΑΣ)

Ένα ντοκιμαντέρ, παραγωγής του Μουσείου Μπενάκη, για την αρχιτεκτονική και την κοινωνία της Αθήνας μέσα από τις ελληνικές ταινίες μυθοπλασίας (1924-2004). Η ταινία καταγράφει την εξέλιξη του αστικού τοπίου της Αθήνας μέσα από το ελληνικό σινεμά, από την πρώτη απεικόνιση της πρωτεύουσας στο κινηματογραφικό φιλμ το 1924 έως και 80 χρόνια αργότερα.

ΣΙΝΦΟΝΙΕΤΤΑ-ΠΟΛΗΣ, ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΜΕ ΤΟΝ DZIGA VERTOV (Δ.ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ)

Ένα ταξίδι αναζήτησης στο τοπίο της γεωγραφίας της οπτικής μνήμης, μέσα από τα απομεινάρια του παρελθόντος, με την πατίνα της φθοράς του αστικού τοπίου, την καταγραφή της καλλιτεχνικής δημιουργίας, αναζητώντας μια «μουσική εικαστικότητα» της εικόνας.

Μικρού μήκους ταινίες

Η ΕΚΠΟΜΠΗ (Θ.ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ)

Μια ομάδα δημοσιογράφων του ραδιοφώνου κάνουν γκάλοπ για να ορίσουν τα χαρακτηριστικά που συνθέτουν τον «ιδανικό άνδρα». Στη συνέχεια, αναζητούν τον άντρα που ανταποκρίνεται στην περιγραφή και καταλήγουν σε έναν μικροαστό, λίγο σεξομανή. Όταν του ανακοινώνουν πως έχει κερδίσει, ως βραβείο, μια νύχτα με μια ντίβα του κινηματογράφου εκείνος ενθουσιάζεται, όμως όταν φτάνει στο χώρο που του υπέδειξαν, τον περιμένει μια έκπληξη...

Μέσα από την ταινία φανερώνεται η αντιπαράθεση μιας τουριστικής, «γυαλιστερής» Αθήνας της διαφήμισης και του ραδιοφώνου, έναντι της κακομοιριάς ενός φτωχού δημοσίου υπαλλήλου.

Η πρώτη ταινία του Θ.Αγγελόπουλου συμπυκνώνει σε πρώτη μορφή πολλά από τα μετέπειτα φιλικά χαρακτηριστικά του έργου του. Πρώτη συμμετοχή στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης του 1968 όπου απέσπασε το βραβείο των κριτικών.

ΤΖΙΜΗΣ Ο ΤΙΓΡΗΣ (Π.ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ)

Ο "Τζίμης ο Τίγρης" είναι ένας οικογενειάρχης αθλητής, που ζει επιδεικνύοντας τις ικανότητές του σε αυτοσχέδιες "παραστάσεις" στους δρόμους της Αθήνας. Μια μέρα τον πλησιάζει μια νεαρή Γερμανίδα και

του ζητάει την άδεια να του βγάλει μια σειρά φωτογραφίες για ένα ρεπορτάζ. Ανάμεσά τους θα αναπτυχθεί μια τρυφερότητα και θα περάσουν ένα βράδυ μαζί στο δωμάτιο ενός ξενοδοχείου. Το άλλο πρωί, ο Τζίμης θα βρεθεί κατηγορούμενος ότι παρέσυρε τη νεαρή ξένη για να τη ληστέψει...

Η ταινία διακρίθηκε στο ιστορικό Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης του 1966, αποσπώντας τα βραβεία καλύτερης ταινίας μικρού μήκους με υπόθεση και τιμητική διάκριση ερμηνείας για τον Σπύρο Καλογήρου.

Η ΡΟΔΑ (Θ.ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ)

Μια περιήγηση-με σατιρική διάθεση-στην Αθήνα του χθες, του σήμερα και ίσως, του αύριο.

Η θέαση μια μικρής επανάστασης που τα τελικά της αποτελέσματα δεν αποφέρουν τίποτε άλλο εκτός από την ανανέωση των συνθηκών των δεσμών.

Μια μικρή απόδραση.

Μια ψευδαίσθηση ελευθερίας.

Ή μήπως μια διάθεση για ονειροπόληση;

Η πρώτη ταινία του Θόδωρου Αδαμόπουλου, ο οποίος διετέλεσε για πολλά χρόνια Διευθυντής της Ταινιοθήκης της Ελλάδος, Πρόεδρος του Δ.Σ και σήμερα Πρόεδρος της Γ.Σ του Ιδρύματος.

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ (ΕΥ.ΣΤΕΦΑΝΗ)

Πειραματική ταινία βασισμένη σχεδόν αποκλειστικά σε found-footage και ετερόκλητο αρχειακό υλικό (πορνογραφικό, ιστορικό κλπ). Επιχειρεί έναν παραλληλισμό του ιερού βράχου με το γυναικείο σώμα, επιμένοντας στη συνεχή ιδεολογική εκμετάλλευση του ναού για λόγους προπαγανδιστικούς, οικονομικούς, εθνικιστικούς. Η σκηνοθέτης επεμβαίνει στο υλικό χρωματίζοντας, καίγοντας, κόβοντας το φιλμ, δίνοντας έμφαση στην υλικότητα του φιλμ και δημιουργώντας μία άτυπη ταπισερί που είναι η δική της Ακρόπολη.

Η Εύα Στεφανή μας παραδίδει ένα σαρκαστικό και κάπως μελαγχολικό πειραματικό ντοκιμαντέρ για την ελληνική εθνικιστική ιδεολογία.

ΑΠΟ ΜΠΟΥΖΟΥΚΙΑ ΣΕ ΜΠΟΥΖΟΥΚΙΑ (Π.ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΟΥΣΗΣ)

Το ντοκιμαντέρ μικρού μήκους του Πάνου Κουτρουμπούση καταγράφει, με άμεσο και ρεαλιστικό ύφος, τη ζωή στα λαϊκά κέντρα διασκέδασης της δεκαετίας του '60 στο Πέραμα.

ΑΘΗΝΑ, ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ (Δ.ΚΕΧΡΗΣ)

Ένα φιλμ-δοκίμιο που αναζητά ίχνη σημαντικών συγκρουσιακών γεγονότων της σύγχρονης πολιτικής ιστορίας στο σώμα της αθηναϊκής μητρόπολης. Αρθρώνεται στη βάση συνεντεύξεων με αρχιτέκτονες και ιστορικούς, ενεργοποιεί αρχειακό υλικό και επιστρατεύει στοιχεία μυθοπλασίας που ξεδιπλώνονται μέσα από ένα διαλογικό voice over.

Βραβείο Ντοκιμαντέρ – Εθνικό Σπουδαστικό Διαγωνιστικό DISFF 2023.